

Kvalitetsrapport 'Læring i Dagtilbud'

2013-2014

HEDENSTED
KOMMUNE

Tofteskovvej 4
7130 Juelsminde
T: 79755000

Indholdsfortegnelse

Indledning	side 3
Konklusion og perspektivering	side 3
Dagplejen	side 4
Team for Inkluderende pædagogik	side 4
Udvidet SFO (USFO)	side 5
Fokusområder	side 5
a) Læring i fællesskaber	side 5
b) Forældresamarbejde	side 7
c) Børns overgange	side 8
d) Sprogindsatsen	side 9
e) IT børn og medier	side 10

Bilag: Kvalitetsrapporter på fokusområderne, hvor lokale resultater og beskrivelser kan ses.

Indledning

Kvalitetsrapporten for dagtilbudsområdet i Hedensted Kommune, er udarbejdet på baggrund af økonomaftalen 2010 mellem Regeringen og KL.

Udgangspunktet for kvalitetsrapporten er dagtilbudsloven, og rapporten opsamler resultater ud fra konkrete oplysninger og tilkendegiver retning for den grundlæggende udvikling på dagtilbudsområdet.

Kvalitetsrapporten skal fungere som et dialog- og udviklingsredskab, og den udkommer hvert andet år.

Rapporten er blevet til gennem samarbejde med dagtilbuddene i det digitale styringsredskab ActivityY, hvor den enkelte leder først har udarbejdet en lokal kvalitetsrapport, og derefter har dagtilbudsafdelingen lavet udtræk på de valgte fokusområder.

Afsnittene i kvalitetsrapporten vedrørende hvert fokusområde er derfor en samlet administrativ vurdering af institutionernes arbejde på hvert fokusområde.

Der er netop gennemført tilsyn i alle dagtilbud, hvor leder, medarbejder- og forældrebestyrelsesrepræsentant er i dialog med pædagogisk konsulent og leder af Læring om den pædagogiske praksis. Tilsynet er en væsentlig del af administrationens mulighed for at sikre og dokumentere de lovmæssige krav på området. Herunder arbejdet med læreplaner og børnemiljø. Kvalitetsrapporten lægges på Kommunens Hjemmeside.

Rapporterne på fokusområderne fra de enkelte institutioner - fra styringsredskabet ActivityY - er vedlagt som bilag til rapporten.

Konklusion og perspektivering

Alle dagtilbud arbejder målrettet og bevidst med de pædagogiske læreplaner, børnemiljøvurderinger samt med at udvikle de opstillede fokusområder. Mange har i løbet af 2014 nået de opstillede mål, og hos de der ikke en kommet helt i mål, er der på tilsynsbesøget drøftet en plan for at nå dertil i løbet af 2015.

Der er under hvert afsnit om fokusområderne en administrativ vurdering af den fremadrettede opmærksomhed på hvert område. Denne perspektivering er på baggrund af de lokale resultater og den fælles ønskede retning i Læring i Dagtilbud.

Satsningen på uddannelse har markant styrket det pædagogiske personale og højnet kvaliteten af børns trivsel og læring i dagtilbuddene. Forløbet har haft et praksisrettet fokus hvor teori følges med praksis opgaver i egen institution. På baggrund af en fælles faglige platform og et fælles fundament fra uddannelsen, arbejdes der målrettet med læring og med inkluderende læringsmiljøer for børn.

På tværs af alle fokusområderne, arbejdes der i Læring i Dagtilbud sammen med dagtilbuddene på at sikre sammenhæng og helhed, så omsætning af de ønskede mål til daglig pædagogisk praksis bliver mulig - til gavn for børn og familier. Dette hvad angår de enkelte dagtilbuds egne fokusområder og de i rapporten beskrevne fælles fokusområder.

De kommende fokusområder vil relatere sig til de fælles indsatser KLAR til læring, Program for Læringsledelse, Kulturprojektet Nye veje og til uddannelsessatsningen vedrørende læring/læreprocesser i dagtilbud. Disse 4 satsninger skal kontinuerligt tænkes

sammen og højne kvaliteten i alle dagtilbud og derved sikre læring og trivsel for alle børn.

En præcisering af målene og den ønskede sammenhæng indenfor de kommende fokusområder, vil blive udarbejdet sammen med dagtilbudslederne i den kommende periode, så ejerskab og ansvar for udmøntning og omsætning kommer så tæt på den pædagogiske hverdag som muligt.

Dagplejen.

I 2014 blev Dagplejen Øst og Vest sammenlagt til en enhed "Den kommunale dagpleje i Hedensted Kommune". Fysisk er Dagplejekontoret placeret på Ndr. Fabrikvej i Hedensted.

Det har bevirket at Dagplejen ikke har udarbejdet en lokal digital kvalitetsrapport, da arbejdet med at samle de to eksisterende digitale rapporter ikke gav mening.

Der er gennemført Pædagogisk tilsyn som er godkendt. Dialogen her viste, at alle lovkrav vedrørende læreplaner, børnemiljøvurderinger mv. er overholdt og at nye beskrivelser på udmøntningen af disse er under udarbejdelse. På alle områder arbejdes ud fra eksisterende procedurer indtil nye fælles bliver gældende.

Den ny organisering og ny ledelsessammensætning har naturligt betydet øget fokus på arbejdsmiljøet. Kapacitetstilpasning har betydet store forandringer, hvor antallet af dagplejere og pædagoger er reduceret i takt med det faldende børnetal. Der vil derfor fortsat skulle være særligt fokus på det psykiske arbejdsmiljø.

I 2015 er der fortsat tilpasninger i Dagplejen både på grund af faldende børnetal, og på grund af øget ønske om vuggestuepladser fra forældrene.

Derudover følger dagplejen som alle dagtilbud de overordnede udmeldte fokusområder. Dog vil Program for Læringsledelse udelukkende gælde institutionerne, da der i dette projekt måles ved børn fra 4 år og op.

Team for inkluderende pædagogik (TIP).

I 2014 blev TIP en del af Læring i Skolen, organiseret sammen med PPR. I denne kvalitetsrapport er TIP med, da den er udfyldt inden omlægningen.

Det er aftalt, at der fremadrettet vil være et tæt samarbejde mellem PPR, TIP og Læring i Dagtilbud, da TIP varetager den største del af den specialiserede indsats i daginstitutionerne.

Det pædagogiske tilsyn i forhold til minigrupperne vil fortsat blive udført af Læring i Dagtilbud, da disse grupper skal opfylde de samme krav ift. Dagtilbudsloven (eks. pædagogiske læreplaner og børnemiljø) som alle andre dagtilbud.

Udvidet SFO (USFO)

I USFO'ernes børnehavegrupper udføres det pædagogiske tilsyn af Læring i dagtilbud. Der udfyldes ikke lokale digitale kvalitetsrapporter i Activity, da USFO hører til Læring i Skolen. Her henvises til deres kvalitetsrapport.

Det var gode og spændende tilsyn i alle tre USFO'er, og trods stor forskellighed arbejdes der også her målrettet med de udmeldte fokuspunkter. Dette er væsentligt, så alle børn i 0-6 års alderen i kommunen overordnet bliver tilbudt de samme kvalificerede rammer for læring og trivsel.

Fokusområder

A: Læring i fællesskaber

Vision

Alle børn er lige forskellige. Dagtilbud håndterer alle børn – også børn i udsatte positioner – indenfor rammerne af tilbuddet.

Det skal foregå i udviklende og forpligtende fællesskaber, og de ansatte skal være i stand til at skabe pædagogiske læringsmiljøer med mulighed for differentierede fællesskaber, der inkluderer alle dagtilbuddets børn.

Det er muligt for ansatte og forældre i dagtilbud på en effektiv og enkel måde, at få sparring og hjælp til at udvikle det pædagogiske læringsmiljø.

Strategi

- At være inkluderet handler om at høre til og være en del af et udviklende, forpligtende og fleksibelt fællesskab med andre børn og voksne.
- Dagplejen og daginstitutionerne skal skabe trivsel, udviklingsmuligheder og læringsmiljøer for alle børn.
- Det enkelte barn skal føle sig anerkendt, bidragende, nødvendig og værdifuld.
- Børn har forskellige forudsætninger, behov og kompetencer. Derfor skal de ansatte i dagtilbuddet skabe mulighed for differentierede fællesskaber.
- Det faglige fokus er på det relationelle, således at det faglige perspektiv koncentrerer sig om fællesskaber, og det enkelte individs kompetencer til at indgå i – og lade andre være en del af et socialt fællesskab.
- Inklusion handler om, at det enkelte barn støttes i at kunne indgå i sociale fællesskaber, så social marginalisering undgås.
- Hedensted Kommune arbejder overordnet innovativt. Dagtilbudsområdet har derfor valgt at der arbejdes med innovative metoder i forbindelse med inklusionsarbejdet.

I 2012-14 samt på tilsynet har der været fokus på Dagtilbuddenes arbejde med og opfyldelse af ovenstående bl.a. gennem nedenstående mål.

Mål og vurdering af opfyldelse af mål.

1. Inklusion indgår i beskrivelserne af læreprocesser og mål, og der evalueres løbende på både proces og resultater.

Ledere og pædagoger har været på efteruddannelse om pædagogiske læreprocesser i 2013 og 2014.

Den nye viden og lærte metoder er anvendt i praksis i 2014, men de indgår endnu ikke i målbeskrivelserne. Fremadrettet vil den ny viden og metoder om inklusion

og læring, danne grundlaget for beskrivelser af mål og der vil evalueres på proces og på opnåede effekter. Program for Læringsledelse vil blive et vigtigt redskab til det.

2. Der er fleksible gruppestrukturer, så det bliver muligt for alle børn at finde et socialt tilhørssted.

Med det øgede fokus på fleksible gruppestrukturer bliver dette mål opfyldt af alle dagtilbud. Der er på uddannelsen gennem praksisøvelser i eget dagtilbud arbejdet med dette. For eksempel er der arbejdet med indretningen som et redskab til at skabe muligheder for at differentiere den pædagogiske indsats.

3. Der er fælles sprog og tilgang i medarbejdergruppen, som understøtter pædagogikken, læreprocesser og den inkluderende praksis i dagtilbuddet.

På baggrund af det fælles kompetenceløft er dette mål opfyldt. Der blev på tilsynet i dagtilbuddene fortalt fra både medarbejdere og ledere om de forskellige tiltag der er taget i dagtilbuddene for at udvikle et fælles sprog. Det vurderes, at der er et rigtig godt grundlag for fælles fagligt sprog om læring og inklusion. For eksempel er der trænet brug af video som giver god mulighed for fælles, pædagogiske refleksioner.

4. Bestyrelsen har udarbejdet principper for inklusion i dagtilbuddet.

Målet om at have beskrevet principper for inklusionsarbejdet var ikke opfyldt i 2013 i ret mange dagtilbud, og der blev i 2013 udtrykt forventning om, at målet ville blive opfyldt i løbet af 2014. Det viser sig, at der mod 8 i 2013 er 13 dagtilbud som i 2014 har opfyldt målet. 3 er delvist opfyldt, 1 ikke opfyldt (TIP som ikke har en bestyrelse). 6 havde ikke angivet noget.

Punktet blev derfor drøftet på alle tilsyn, så ledelse og forældre kunne fortælle om arbejdet og planerne for at opfylde målet. Det vurderes, at målet blive opfyldt i 2015, da der er god videndeling mellem dagtilbuddenes ledelser og bestyrelser.

5. Forældrenes forskellige ressourcer inddrages i arbejdet med inklusion, fordi de udgør en uvurderlig ressource i forhold til børnenes trivsel, læring og udvikling.

Punktet ligner det ovenstående ift. antallet af institutioner, som opfylder målet. Punktet blev drøftet på det pædagogiske tilsyn, og det er tydeligt, at det er få steder som arbejder målrettet med dette i hverdagen. Der er taget hul på drøftelser i nogle personalegrupper og bestyrelser, og i enkelte dagtilbud er der tiltag og aktiviteter som understøtter målet. Det vurderes, at en øget indsats er påkrævet.

Fremadrettet vil opmærksomheden fra 'Læring i dagtilbud' vedrørende læring i fællesskaber være:

- Sammen med lederne vedholdende sørge for at udvikle det igangsatte arbejde med pædagogiske læreprocesser, så det får liv og energi i alle dagtilbud. Understøtte og udvikle en kultur med fokus på børns læring i den pædagogiske praksis.
- At måling af effekten af de igangsatte læreprocesser kvalificeres. Dette vil blive realiseret i projektet Dokumenteret læringsledelse.
- Øget fokus på forældrenes rolle i forhold til børnenes inklusion og læring. Det vil blandt andet foregå gennem det fælles projekt 'KLAR til læring'.

B: Forældresamarbejde - Samskabelse

Vision

I alle dagtilbud skal arbejdet med kerneopgaven og de grundlæggende forudsætninger også afspejle sig i forældresamarbejdet og samarbejdet med lokale foreninger mm. Dette på en måde, så grundlaget bliver fælles ansvar, inddragelse/ deltagelse.

Strategi

- Der er gensidig respekt omkring hhv. forældre- og medarbejderrollen.
- Forældrene er ligeværdige samarbejdspartnere.
- Forældrene er aktive samarbejdspartnere omkring deres børns opdragelse, læring, udvikling og trivsel.
- Forældrene bakker op om - og deltager i - institutionens arrangementer, møder mv.
- Der er en åben og konstruktiv dialog.

I 2012-14 samt på tilsynet har der været fokus på Dagtilbuddenes arbejde med og opfyldelse af ovenstående gennem nedenstående mål.

Mål - og vurdering af opfyldelse af mål.

1. Forventningsafklaring mellem forældre og dagtilbuddet

Målet om forventningsafklaring er opfyldt på den måde, at stort set alle dagtilbud har en praksis som sikrer gensidig forventningsafklaring med nye forældre. De resterende er i gang med at justere beskrivelserne og forventer dem klar i løbet af 2015.

2. Fælles ansvar for børns læring

Målet 'Fælles ansvar for børns læring' betyder at alle dagtilbud skal have fokus på at samarbejde med forældre og lokalsamfund om forudsætninger for børns læring. Målet er delvist opfyldt, og der gøres mange tanker og nye tiltag er under opsejling.

Det er et nyt mål i 2014, udsprunget af kerneopgavetænkningen om at gøre alle børn/unge klar til uddannelse og job.

3. Kommunikation understøttes af elektroniske hjælpemidler

Målet 'kommunikation understøttes af elektroniske hjælpemidler' måles på hvorvidt kommunikationen understøttes af løbende opdateret hjemmeside. Informationer målrettet såvel internt til personalegruppen og eksternt til forældre og samarbejdspartnere.

Der er nedsat en arbejdsgruppe om IT. Denne gruppe arbejder bredt med emnet "IT børn og medier".

Institutionerne har alle udtrykt en forventning om at målet er opfyldt i løbet af 2015. Status er at 1/3 af dagtilbuddene er i gang med at skifte system og forbedre hjemmesiden, de resterende har elektroniske hjælpemidler der understøtter kommunikationen.

Fremadrettet vil opmærksomheden fra 'Læring i dagtilbud' vedrørende forældresamarbejde og samskabelse være:

- At understøtte at kommunikationen (eks. omkring forventningsafstemning) altid er to-vejs og et fælles anliggende mellem forældre og personale.
- Gennem vedholdende dialog med dagtilbud og forældre at sikre sammenhæng og helhed i det fælles fokus på børns læring.
- At give dagtilbuddene, forældre og lokalsamfund mulighed for at skabe nye samarbejdsrum og sammen tage ansvar for børns læring.
- I samarbejde med hele læringsområdet, at udvikle fælles redskaber som på tværs kvalificerer kommunikation både internt og eksternt.

C: Børns overgange

Vision

Vi ser overgangene i børns liv mellem hjem, dagtilbud, skole og SFO som en udviklingsmulighed, hvor barnet bliver mødt med nye øjne, andre forventninger og er i nye fysiske rammer. Det har afgørende betydning at de voksne omkring barnet samarbejder for at skabe de bedst mulige betingelser ved et skift.

Strategi

- Overgange for børn mellem hjem, dagtilbud, skole og SFO skal opleves tryk og sammenhængende for både børn og forældre.
- Der etableres et fælles fundament for samarbejdet, som bygger på anerkendelse og respekt.
- Der videndes på tværs af hjem, dagtilbud, skole og SFO, så alle parter oplever at der er en rød tråd i samarbejdet.
- De ansatte får indsigt i og forståelse for hinandens arbejde, så der skabes gode betingelser for, at barnet kan bevæge sig fra den ene kultur til en anden.

I 2012-14 samt på tilsynet har der været fokus på Dagtilbuddenes arbejde med, og opfyldelse af ovenstående gennem nedenstående mål.

Mål - og vurdering af opfyldelse af mål.

- 1. "Der findes skriftlige rammeaftaler for brobygning, der beskriver samarbejdet mellem dagtilbud og skole/SFO. Rammeaftalerne findes på det enkelte dagtilbuds hjemmeside."**

"Der findes skriftlige samarbejdsaftaler, der ud fra de overordnede rammer beskriver de lokale rammer for samarbejdet omkring børns overgange fra 0 år til skolestart. Samarbejdsaftalerne findes på det enkelte dagtilbuds hjemmeside."

Generelt arbejdes der i alle dagtilbud med at forfølge de ovenstående mål. Det vil sige at beskrive, synliggøre og handle i det enkelte dagtilbud ud fra den overordnede rammes intentioner.

Måden som målene opfyldes på er meget forskellige og der er også stor forskellighed i indsatsens omfang og effekt.

For de yngste børn (hjem til dagpleje/vuggestue og til børnehave):

Det har knebet med konkret at bruge den udarbejdede folder "Overgange i de yngste børns liv", hvilket også kom frem på dialogmødet med forældrebestyrelser og ledere i november 2014. Folderen var ved en fejl, ikke at finde på kommunens hjemmeside, og der var ikke oplyst nok fra institutionernes side. Efterfølgende er folderen lagt på Intranet og hjemmeside, og der er på tilsynet fulgt op på dette for fortsat at understøtte den gode overgang for de yngste.

Fra daginstitution til skole:

Målet om at have både rammeaftalen og konkrete lokale beskrivelser om overgangen på Intranet/hjemmesider er tæt på at være opfyldt. Siden sidste tilsyn hvor 12 dagtilbud havde dette mål opfyldt, 8 var på vej og 2 havde ikke angivet status, er der nu 20 dagtilbud hvor målet er opfyldt og 2 ubesvarede. Et dagtilbud er midt i en sammenlægning, og en hjemmeside er under opbygning.

Fremadrettet vil opmærksomheden fra 'Læring i Dagtilbud' i forhold til børns overgange være:

- I samarbejde med alle dagtilbud at understøtte at alle udvikler og bruger de gode muligheder, der er lokalt, for at optimere samarbejdet mellem dagpleje og daginstitution.
- At understøtte samarbejdet mellem forældrene og dagtilbuddene om at gøre overgangene for alle børn så gode som mulige.
- Det vil få fokus i både Klar til Læring og i Program for Læringsledelse.

D: Sprogindsatsen

Lovgrundlag

Lovgrundlaget for sprogindsatsen fremgår af dagtilbudsloven.

Sprogvurdering omfatter:

- Børn i dagtilbud, som det pædagogiske personale har en formodning om kan have behov for sprogstimulering.
- Børn der ikke er i dagtilbud.

Sprogvurdering gælder for børn i treårsalderen, inden skolestart og i 0.- klasse. Bestemmelserne om sprogvurdering skal ses i sammenhæng med folkeskolelovens bestemmelse om sprogvurdering ved skolestart.

Generelt bliver der arbejdet pædagogisk målrettet med børns sprog i hverdagen i alle dagtilbud. Der arbejdes med længere forløb med fokus på børns sprog i forbindelse med

læreplanstemaet Sprog. Der er fokus på det enkelte barn og børnegruppen. Flere dagtilbud arbejder målrettet med børn og sprog i mindre grupper.

Der samarbejdes med forældrene, da den sproglige indsats er et fælles ansvar. Nogle forældre har ligeledes behov for vejledning på området, og deltager eksempelvis sammen med barnet i særlige forløb i dagtilbuddet, så de anvendte metoder efterfølgende kan bruges hjemme.

Der er en sprogpædagog i alle dagtilbud. Disse pædagoger har en særlig viden og et særligt ansvar for det pædagogiske arbejde med børns sprog.

Der er et tæt og konstruktivt samarbejde med tale - høre konsulenterne i PPR.

Der er foretaget færre sprogvurderinger end forventet. Flere af dagtilbuddene har benyttet andet pædagogisk materiale til afdækning af børns sproglige udvikling end det aftalte materiale fra Rambøll. Intentionen har været, at sprogvurderingsmaterialet i både dagtilbud og indskoling skulle være det samme for at kunne sammenligne udviklingen fra år til år hos hvert enkelt barn .

Der har ikke i tilstrækkeligt omfang været den tilsigtede mulighed for at følge børnenes sproglige udvikling fra 3 til 6 år, og på den måde tilrettelægge den rette indsats når det er påkrævet.

Fremadrettet vil opmærksomheden fra 'Læring i Dagtilbud' vedrørende sprogsindsatsen være:

- At der - med vores viden om vigtigheden af sproglige færdigheder i forbindelse med læring – i samarbejde med læsekonsulenter og talehøre konsulenter skabes yderligere fokus på at arbejde med børnenes sprog.
- At tydeliggøre hvor og hos hvem der kan hentes vejledning og støtte på dette område.
- At der udføres sprogvurderinger i det aftalte omfang og med det aftalte materiale.

E: Børn og digitale medier

Alle børn skal opnå færdigheder, der gør dem i stand til at begå sig i et digitaliseret samfund. Derfor er det en naturlig del at tænke digitale medier ind i det daglige pædagogiske arbejde og i kommunikation generelt.

Strategi – og vurdering af indsatsen for at opfylde strategien.

1. Alle dagtilbud skal have udarbejdet principper for arbejdet med Børn og digitale medier.
2. Digitale medier er en naturlig del af det pædagogiske arbejde.
3. Alle dagtilbud har udarbejdet mål og strategi for børn og digitale medier for at sikre omsætning til praksis.
4. Der er en sammenhæng i strategierne for børn og digitale medier på læringsområdet, således at børn fra 0-16 år mødes af samme læringstilgang og genkendelige IT- systemer.

I 2012-14 samt på tilsynet har der været fokus på Dagtilbuddenes arbejde med, og opfyldelse af ovenstående punkter.

De tre første strategipunkter er delvist opfyldt på nuværende tidspunkt, og de forventes opfyldt i løbet af 2015.

Ad. 1. Knap halvdelen har udarbejdet principper for området.

Ad.2. Knap halvdelen af dagtilbuddene anvender digitale medier i arbejdet med læreplanstemaerne.

Ad.3. 18 % har opstillet realiserbare mål for digitaliseringen.

Ad.4. Det fjerde strategipunkt er ikke opfyldt på nuværende tidspunkt. Der er et stort ønske og en forventning om, at det bliver delvist opfyldt i løbet af 2015.

Hvordan inddrages digitale medier i pædagogiske aktiviteter?

Digitale medier anvendes i forbindelse med læreplanstemaerne og dokumentation for børns læring. Der tages billeder, laves puslespil, spilles læringspil. Digitale medier anvendes ligeledes til at lave egne spil, bøger, film mm. Nogle institutioner laver Børnemiljøvurdering på iPad.

Børnenes perspektiv

37 % inddrager i høj grad børnenes perspektiv i arbejdet med digitale medier og 48 % i mindre grad.

Generelt

- Generelt er der en positiv holdning til digitale medier. Dagtilbuddene er godt i gang.
- Der er ønske om uddannelse, viden og inspiration på området.
- Digitale medier skal understøtte børns læring og det er et pædagogisk værktøj.
- Der er forskellig tilgang blandt personalet nogle er positive, og andre tænker det som en udfordring.
- Generelt er der en positiv holdning til digitale medier blandt forældrene. Vigtigheden af, at de bliver anvendt bevidst pædagogisk i en læringsmæssig kontekst fremhæves.

Fremadrettet vil opmærksomheden fra 'Læring i Dagtilbud' vedrørende børn og digitale medier være:

- At understøtte institutionerne i, at børn ikke kun konsumerer men bliver medskabende og har en kreativ tilgang til de digitale redskaber/medier og derved opnår læring.
- At sikre, at det pædagogiske personale kvalificeres i at udvikle området ved at understøtte mulighederne for uddannelse og videndeling på området.
- Arbejde videre på en fælles strategi sammen med 'Læring i skolen'.